

BETÆNKNING**Afgivet af Udvalg for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke****vedrørende**

Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2020 om ændring af Inatsisartutlov om den gymnasiale uddannelse (Ændret optagelsesprocedure, ændring af grundforløb til 1. semester, nye regler for lærerrådet mv.)

Fremsat af Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur og Kirke

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Nivi Olsen, Demokraatit, formand
Medlem af Inatsisartut Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit, næstformand
Medlem af Inatsisartut Doris Jakobsen Jensen, Siumut
Medlem af Inatsisartut Sofia Geisler, Inuit Ataqatigiit
Medlem af Inatsisartut Erik Jensen, Siumut

Udvalget har efter 1. behandlingen d. 6. oktober 2020 under EM2020 gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Med nærværende forslag foreslås en række ændringer i lov om gymnasiale uddannelser. Hensigten med forslaget er at sikre mere fleksibilitet i forhold til uddannelsessøgendes forudsætninger og behov. Dette indebærer blandt andet en ændring i de obligatoriske fag i det første halve år af uddannelse, samt mulighed for at gymnasiale uddannelser kan være både kortere og længere end de nuværende 3 år. Forslaget indeholder også en forenkling af ansøgningsprocessen, hvor ansøgeren ikke længere skal tage stilling til om denne ønskes optaget via retskrav eller ved en optagelsesprøve. Endvidere foreslås der en række ændringer vedrørende lærerråd. Blandt andet, at man går tilbage til en bestemmelse om, at rektor samt alle skolens lærere skal indgå i lærerrådet.

2. Høringssvar

De afgivne høringssvar er vedlagt lovforslaget, hvilket er i overensstemmelse med formkravene opstillet af Inatsisartuts Formandskab.

3. Spørgsmål

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget anmodet Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur og Kirke om at besvare en række spørgsmål. Kopi af udvalgets spørgsmål og Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur og Kirkes besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som bilag. Disse behandles under punkt 4.

4. Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget noterer sig, at nærværende forslag til ændring af lov om gymnasiale uddannelser, er udarbejdet på baggrund af evalueringer i samarbejde med Epinion i årene 2013 til 2017. Der forelægger altså et grundigt stykke arbejde, hvor både lærere, elever, fagkonsulenter og ledelse er kommet med forslag til fokuspunkter.

4.1 Optag på GUX:

Udvalget kan konstatere, at optag på GUX toppede i 2014, hvor 610 startede på en gymnasial uddannelse¹. I årene efter faldt optaget, dog med en lille stigning siden 2017.

Udvalget forstår udmærket ønsket om, at flere tager en gymnasial uddannelse, da 6 ud af 10 18-25årige enten ikke har fuldført eller stadig er aktive på en ungdomsuddannelse eller i gymnasiet. I sit svar på udvalgets spørgsmål angiver Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur og Kirke at:

”Vores gymnasier har stor erfaring med at vurdere målgruppen, og på denne måde er det målet at sikre, at så mange som muligt optages og får en gymnasial uddannelse.”

(Udvalgets fremhævning)

Udvalget finder dette positivt, men pointerer, at optag ikke nødvendigvis betyder, at man færdiggør en uddannelse, og at det er vigtigt med et større fokus på årsager til og løsninger på frafald, så flest mulige kan fastholdes og færdiggøre en ungdomsuddannelse.

Udvalget noterer sig, at der under forslagens førstebehandling blev rejst spørgsmål om, hvorvidt ændringer i optagelsesprocedurene betyder, at der slækkes på kravene til, optagelse på de gymnasiale uddannelser.

Udvalget finder, at der med ændringen i § 8, stk. 3, ikke vil ske en sænkning af kravene til optag på GUX.

Den nuværende lov om gymnasiale uddannelser kræver, at ansøgere mindst skal have karakteren E i samtlige standpunktskarakterer i 10. klasse for at blive optage. Udvalget forstår, at det med lovforslaget ændres til at gælde samtlige **afsluttende** standpunktskarakterer med følgende begrundelse:

”Baggrunden for dette er, at standpunktskaraktererne reelt ikke har været

¹ <https://stat.gl/dialog/topmain.asp?lang=da&subject=Uddannelse&sc=UD#chart-wrapper>

anvendt, idet det i praksis ikke altid har været muligt at indhente standpunktskaraktererne, da de ikke er en del af afgangsbeviset fra folkeskolen”

Af bekendtgørelsen om den afsluttende evaluering i folkeskolen, § 93, stk. 2, nr. 5,² står følgende:

”Skolen udfærdiger et afgangsbevis for de elever, der udskrives af skolen efter 9. klasse, i løbet af 10. klasse og efter 10. klasse.

Stk. 2. Afgangsbeviset skal indeholde følgende oplysninger:

5) Elevens seneste vidnesbyrd og standpunktskarakterer i alle fag og fagområder.

Udvalget forstår, at man med den nugældende gymnasielov, reelt har været nødsaget til at bryde loven, da ordlyden i denne kræver, at optagelse kun kan ske ved karakteren E i samtlige standpunktskarakterer.

Udvalget konkluderer, at Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 3 af 9. januar 2009 om den afsluttende evaluering i folkeskolen § 93 stk. 2 nr. 5 er tvetydig på dansk, hvor forståelsen af indholdet i afgangsbeviset enten kan være:

- a. 1) elevens seneste vidnesbyrd og 2) elevens standpunktskarakterer i alle fag og fagområder
eller
- b. 1) elevens seneste vidnesbyrd og 2) elevens seneste standpunktskarakterer i alle fag og fagområder.

Udvalget finder denne tvetydighed væsentlig, idet det kan tænkes, at den kan give udfordringer i forhold til anden lovgivning, hvis kun den danske bestemmelse bruges som fundament for ny lovgivning, og denne misfortolkes. Udvalget foreslår derfor Naalakkersuisut, at der fremsættes en ny bekendtgørelse, hvor det klart fremgår, at den danske bestemmelse, at afgangsbeviset skal indeholde elevens seneste vidnesbyrd og seneste standpunktskarakterer i alle fag og fagområder.

Desuden vil det for forståelsen skyld, være hensigtsmæssigt, at de samme ord bruges i gymnasieloven som i bekendtgørelsen. ”Afsluttende standpunktskarakter” kan derfor med fordel erstattes af ”seneste standpunktskarakter”, så der ikke skabes unødvendig begrebsforvirring.

² Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 3 af 9. januar 2009 om den afsluttende evaluering i folkeskolen

I forhold til optagelse ved dispensation, fortsætter rektor på det respektive gymnasium, med at vurdere om de ansøgere der i ”få tilfælde” har opnået en karakter, der er lavere end E, har kvalifikationerne til at gennemføre den gymnasiale uddannelse.

Om forståelsen af ”få tilfælde” skriver Naalakkersuisut i deres svar til udvalget:

”Få tilfælde” skal forstås på samme måde som den nuværende dispensationsmulighed i § 8, stk. 2 i Inatsisartutlov nr. 13 af 22. november 2011 om den gymnasiale uddannelse, dog sådan at hovedfagene vægter højest jf. svar til spørgsmål 2.”

”Ved dispensation er målsætningen både at inkludere objektive og subjektive kriterier i optagelsesprocessen. Objektiviteten skal sikre gennemsigtighed. Den skal samtidig sikre, at en ansøger ved, at hvis man opfylder retskravskriterierne, er man garanteret optag. Subjektiviteten skal imødekomme det forhold, at vores ansøgere er sammensatte individer med vidt forskellige baggrunde.”

Naalakkersuisut skriver desuden i forslaget økonomiske konsekvenser for det offentlige:

*”Det forventes ikke, at der vil ske en ændring af antallet af optagne på den gymnasiale uddannelse. Det forventes, at **flere vil blive optaget via dispensation**, men derimod vil færre blive optaget via optagelsesprøve.”*
(Udvalget fremhævning)

Udvalget må på denne baggrund konstatere, at der med nærværende lovforslag sættes større krav til rektor, som dermed må skulle vurdere flere ansøgere.

Rektors vurderingsgrundlag fremgår af bemærkningerne:

*”Såfremt ansøgeren ikke opfylder betingelserne for at blive optaget via retskrav, vurderer rektor ud fra ansøgerens karakterer og **ud fra en samlet vurdering**, om ansøgerens kvalifikationer som helhed er tilstrækkelige til at gennemføre den gymnasiale uddannelse.”*
(Udvalget fremhævning)

Om denne samlede vurdering skriver Naalakkersuisut i svar på udvalgets spørgsmål:

”Udvælgelsen skal ske på baggrund af rektors helhedsvurdering af ansøgerens mulighed for at gennemføre den gymnasiale uddannelse. Heri vil indgå såvel ansøgerens faglige kvalifikationer i form af karaktererne fra folkeskolen, anden uddannelse, opkvalificerende Majoriaq forløb, eventuelle beskæftigelsesmæssige erfaringer samt ansøgerens motivation.”

Udvalget finder denne praksis positiv, såfremt rektorerne på de respektive gymnasieskoler ikke belastes af, at der forventes et øget antal ansøgere, der søger om optagelse via dispensation.

4.2 Uddannelsesvarighed:

Med forslaget lægges der op til, at det er muligt at tage en 2-årig eller 4-årig gymnasial uddannelse som alternativt til den nuværende 3-årige. Udvalget noterer sig, at den 2-årige uddannelse blandt andet er særligt målrettet voksne og en uddannelse, der udbydes som fjernundervisning, og er målrettet de elever som ønsker at søge ind på en kort eller mellemlang videregående uddannelse.

Udvalget har stillet Naalakkersuisut spørgsmål om, hvorvidt der er begrænsninger for, hvilke videregående uddannelser elever kan tage såfremt de færdiggør en 2-årig GUX. Naalakkersuisut svarer, at selvom uddannelsen er målrettet de elever, der ønsker at fortsætte på en kort eller mellemlang videregående uddannelse, så modtager man som elev en studentereksamen, og får dermed adgang til videregående uddannelser. Da den 2-årige GUX har færre fag på høje niveauer, kan det dog være nødvendigt for nogle elever at tage supplerende fag såfremt de ønsker at fortsætte på en lang videregående uddannelse, som uddannelsen ikke giver adgang til.

Udvalget påpeger, at det kræver en særlig indsats i de lokale Majoriaqcentre, der nu skal vejlede om nye uddannelsesmuligheder på GUX. Udvalget anser det derfor for vigtigt, at vejlederne i de lokale Majoriaqcentre bliver sat ind i ændringerne i nærværende lov, og opfordrer Naalakkersuisut til at sikre sig, at disse ændringer aktivt formidles videre til Majoriaqcentrenes vejledere.

5. Forslagets økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser ved forslagens realisering er beskrevet under forslagens almindelige bemærkninger. Det er her anført, at ændringerne ikke forventes at medføre økonomiske konsekvenser.

6. Udvalgets bemærkninger og indstillinger

Udvalget ønsker at påpege, at rektorerne på de gymnasiale uddannelser vil få mere magt, idet de fremadrettet skal behandle flere dispensationer. Som udvalget ser det, kan dette give udfald af negativ såvel som positiv karakter. Det er udvalgets bekymring, at niveauet på de gymnasiale uddannelser med en sådan model vil falde.

Udvalget skal på denne baggrund **kraftigt opfordre** Naalakkersuisut til at undersøge om niveauet på de gymnasiale uddannelser er faldet, som konsekvens af rektorernes dispensationsmulighed. Udvalget ser gerne, at evalueringen udarbejdes 1-2 år efter lovændringernes ikrafttræden.

Et enigt udvalg indstiller på denne baggrund forslaget til vedtagelse.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

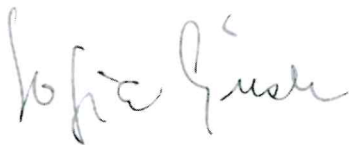
Nivi Olsen
Formand

Peter Olsen
Næstformand

Doris Jakobsen Jensen

Sofia Geisler

Erik Jensen

Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Svar på skriftlige spørgsmål til Naalakkersuisut vedrørende forslag til ændring af lov om den gymnasiale uddannelse

26-10-2020
Sagsnr. 2019 - 21551
Akt nr. 15136294

Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Email: ikin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Kære medlemmer af Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Jeg har modtaget udvalgets skrivelse af 16. oktober 2020, hvori er fremsat nogle spørgsmål vedr. EM 2020/193: Forslag til Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om den gymnasiale uddannelse.

Jeg har i det følgende besvaret spørgsmålene ved at gengive hvert spørgsmål og indsætte svar i umiddelbar forlængelse af spørgsmålene.

1. Hvad er de konkrete årsager til, at man ændrer retskravet for optagelse på GUX, fra at være en betingelse, at man mindst har fået karakteren E i samtlige standpunktskarakterer i 10. klasse til at dette nu kun skal gælde de afsluttende standpunktskarakterer i 10. klasse?

Svar:

Baggrunden for forslaget til ændringen af § 8, stk. 1, nr. 3 er, at samtlige standpunktskarakterer reelt ikke har været anvendt, idet det i praksis ikke altid har været muligt at indhente disse.

I § 93 stk. 2 nr. 5 i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 3 af 9. januar 2009 om den afsluttende evaluering i folkeskolen er det fastsat, at afgangsbeviset skal indeholde elevens seneste vidnesbyrd og elevens seneste standpunktskarakterer i alle fag og fagområder. Som udgangspunkt gives der to standpunktskarakterer årligt i folkeskolen og kun den sidste medtages på afgangsbeviset, og det er alene denne standpunktskarakter, som gymnasierne har adgang til via afgangsbeviset.

2. Hvordan vægtes de enkelte fag, når en ansøger skal optages på GUX? Udvalget er her interesseret i at høre, om karakterer i hovedfag vægter større end andre fag, når man skal optages på GUX.

Svar:

Ved optagelse via retskrav på gymnasieskolen sker der ingen vægtning af karakterer, da der alene tages stilling til, om ansøgeren opfylder retskravskriterierne.

Ved dispensation er målsætningen både at inkludere objektive og subjektive kriterier i optagelsesprocessen. Objektiviteten skal sikre gennemsigtighed. Den skal samtidig sik-

re, at en ansøger ved, at hvis man opfylder retskravskriterierne, er man garanteret optag. Subjektiviteten skal imødekomme det forhold, at vores ansøgere er sammensatte individer med vidt forskellige baggrunde. Vores gymnasier har stor erfaring med at vurdere målgruppen, og på denne måde er det målet at sikre, at så mange som muligt optages og får en gymnasial uddannelse.

Generelt er erfaringen, at de fire hovedfag grønlandsk, dansk, engelsk og matematik vægter mest. Dog bliver ansøgeren helhedsvurderet, og der kan være forskel afhængig af hvilken studieretning, der søges. Et eksempel kunne være en ansøger, som har søgt optagelse på en sproglig studieretning, med en stærk sproglig profil men med lave karakterer i matematik. I et sådant tilfælde vil der ud fra en helhedsvurdering ske optagelse ved dispensation.

3. Hvor mange elever har siden 2012 modtaget afslag på optagelse på GUX, fordi deres standpunktskarakterer var lavere end karakteren E på GGE-skalaen?

Svar:

Der er sket en udvikling fra 2012, således at flere i dag optages via retskrav og færre via dispensation og optagelsesprøve. Samtidig er det nu i mindre grad den fysiske kapacitet, som sætter en grænse for optag, hvilket skyldes mindre årgange. De fleste ansøgere, som får afslag i dag, er ansøgere som ikke består optagelsesprøven.

Et overslag er, at GUX har modtaget 800 ansøgninger årligt i gennemsnit (både 1. og 2. prioritet) og optaget 525 elever. Cirka 2/3 af de optagne elever opfylder i dag retskravet. Ansøgere, som har en folkeskoleeksamen, der er mere end to år gammel, bliver ikke vurderet ud fra retskravet og bliver derfor altid helhedsvurderet, og de bliver således ikke alene vurderet ud fra deres karakterer.

4. Af de foreslåede ændringer lyder § 8 stk. 2 således:

"Stk. 2. Rektor kan dispensere fra betingelserne i stk. 1, når ansøgeren i nogle få tilfælde har opnået en karakter, der er lavere end E, og rektor vurderer, at ansøgerens kvalifikationer som helhed er tilstrækkelige til at gennemføre den gymnasiale uddannelse" (Udvalgets fremhævning).

Naalakkersuisut bedes redegøre for, hvordan "få tilfælde" skal fortolkes.

Svar:

"Få tilfælde" skal forstås på samme måde som den nuværende dispensationsmulighed i § 8, stk. 2 i Inatsisartutlov nr. 13 af 22. november 2011 om den gymnasiale uddannelse, dog sådan at hovedfagene vægter højest jf. svar til spørgsmål 2.

Det fremgår af bemærkningerne til denne bestemmelse: "*Bestemmelsen har til hensigt at give mulighed for at optage ansøgere, der ikke opfylder mindstekravet i nogle få af prøverne eller standpunktskaraktererne. Formuleringen "nogle få" tilsigter at signalere, at det kun vil være muligt at dispensere, når ansøger i øvrigt i de fleste standpunktskarakterer og prøver har opfyldt kravene. Samtidig er der givet rektor en vis fleksibilitet, som skal ses i sammenhæng med den helhedsvurdering, som rektor skal foretage. Rektor skal ved helhedsvurderingen således dels se på antallet af standpunktskarakterer og*

prøver, hvor kravene ikke er opfyldt, og på ansøgers karakterer i de standpunktskarakterer og prøver, hvor kravene er opfyldt."

5. Af bemærkningerne til forslaget fremgår følgende:

"Såfremt ansøgeren ikke opfylder betingelserne for at blive optaget via retskrav, vurderer rektor ud fra ansøgerens karakterer og **ud fra en samlet vurdering**, om ansøgerens kvalifikationer som helhed er tilstrækkelige til at gennemføre den gymnasiale uddannelse" (Udvalgets fremhævning).

Naalakkersuisut bedes redegøre for, hvad der indgår i denne samlede vurdering.

Svar:

Udvælgelsen skal ske på baggrund af rektors helhedsvurdering af ansøgerens mulighed for at gennemføre den gymnasiale uddannelse. Heri vil indgå såvel ansøgerens faglige kvalifikationer i form af karaktererne fra folkeskolen, anden uddannelse, opkvalificerede Majoriaq forløb, eventuelle beskæftigelsesmæssige erfaringer samt ansøgerens motivation. At der skal foretages en helhedsvurdering betyder, at rektor skal vurdere de enkelte ansøgere på baggrund af en samlet vurdering af deres kvalifikationer.

6. Hvordan vurderer Naalakkersuisut, at man kan sikre lige behandling af alle ansøgere, som ønsker optagelse på en gymnasial uddannelse, når det er de enkelte rektorer, der skal lave en helhedsvurdering af ansøgerens kvalifikationer, og det ikke af loven fremgår, hvilke kriterier der gælder?

Svar:

Der gælder en overordnet ramme for helhedsvurderingen jf. svar til spørgsmål 5. Rektor sidder med ansvaret, men i praksis er det rektor i samarbejde med et kvalificeret team af medarbejdere, som foretager vurderingen af ansøgerfeltet.

Ift. ansøgere som har bestået optagelsesprøven, og som det enkelte gymnasium ikke umiddelbart kan optage, medtages disse til fordelingsudvalget, hvor alle gymnasier er repræsenteret. Her vurderes ansøgerne af det samlede udvalg. Hvis der ikke kan tilbydes plads på et gymnasium pga. kapacitetsudfordringer, undersøges det, om der kan tilbydes plads på et andet gymnasium eller tilbydes venteliste, såfremt vedkommende enten har bestået optagelsesprøven eller vurderes egnet. Der arbejdes således med helhedsvurdering på landsplan.

7. Forventer Naalakkersuisut at udarbejde en vejledning til rektorerne på landets gymnasiale uddannelser, for at sikre at alle ansøgere, der ikke opfylder betingelserne i § 8 stk. 1, bliver vurderet efter samme principper? Svaret bedes uddybet.

Svar:

Rettesnoren er de overordnede retningslinjer jf. svar til spørgsmål 5.

Da rektor skal helhedsvurdere hver enkelt ansøger og vurdere ud fra ansøgers ønske om studieretning, vurderes det ikke, at der kan udarbejdes en detaljeret standardvejledning herfor. Det vurderes endvidere, at det er gymnasieskolerne, der har kompetencen og ekspertisen til at vurdere kapaciteten på skolen, den enkelte studieretning og kollegi-

erne, samt hver enkelt ansøger og dennes kvalifikationer ud fra de overordnede retningslinjer. Herved behandles ansøgerne generelt efter samme principper.

8. Hvor mange er i gennemsnit årligt startet på en videregående uddannelse, efter 2011, hvor retskravet blev indført sammenlignet med før retskravet blev indført?

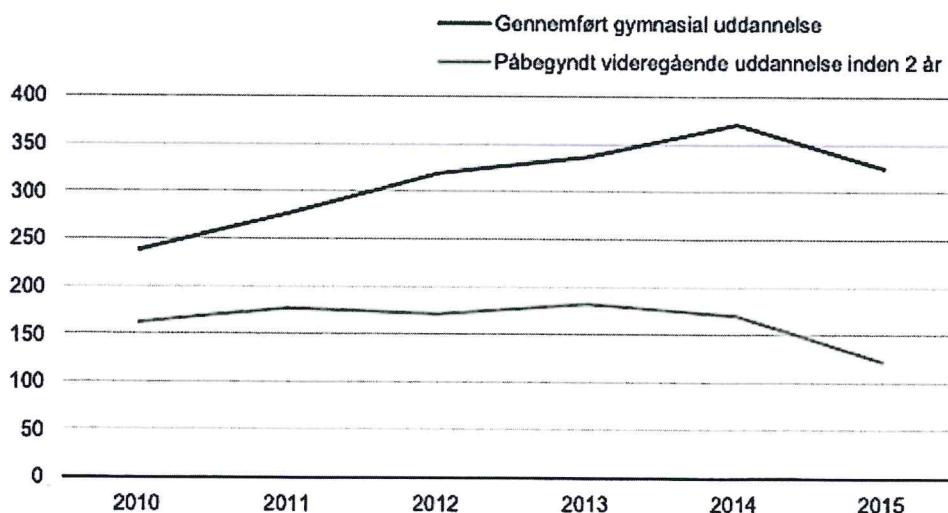
Svar:

Af nedenstående figur 2, Antallet af studenter, 2010-2015 fra Grønlands statistik ses dels, hvor mange der har gennemført gymnasial uddannelse i perioden 2010 til 2015, samt hvor mange studenter fra de respektive årgange som er fortsat på videregående uddannelse inden for to år. Data gælder alene den 3-årige GUX.

Dimittender fra årgang 2015 er første årgang på 2012-reformen, og data fra flere årgange vil give et bedre billede. Generelt optages i perioden en større andel af årgangene, hvormed der i højere grad sker et løft af elever med færre forudsætninger for at gennemføre gymnasiet. Der ses ikke en tilsvarende stigning i antallet af elever som fortsætter på videregående uddannelse. Det er deraf vurderingen, at med ekstraoptaget giver man en gruppe af elever et løft fra at have folkeskolen som højeste uddannelsesniveau til at have gymnasiet som højeste uddannelsesniveau. Samtidig med at antallet af påbegyndte på videregående uddannelse ligger jævnt med et fald i 2015-årgangen.

Hvis man skal vurdere effekten af 2012-reformen, vil man skulle have data fra flere årgange. Hertil skal man have opmærksomhed på, at de nye profiler af elever, der optages i gymnasiet, ikke nødvendigvis har den samme adfærd, som vi kender fra den tidligere gruppe. Dette kan skyldes, at flere af de nye profiler i højere grad er 1. generations gymnasieelever eller eksempelvis ikke har haft samme faglige forudsætninger, som de tidligere kendte profiler. I det perspektiv vil en ændring tage lidt mere tid end ved profiler, der kender uddannelsessystemet og har stærke faglige forudsætninger med fra folkeskolen.

Figur 2. Antallet af studenter, 2010-2015

Note: Inkluderer kun den 3-årige gymnasiale uddannelse.

Kilde: Grønlands Statistik - se tal i Statistikbanken (<http://bank.stat.gl/UDDRGU1>).

9. I bemærkningerne til forslaget står der under "Ansøgningsprocessen" følgende: "Baggrunden for dette er, at standpunktskaraktererne reelt **ikke har været anvendt, idet det i praksis ikke altid har været muligt at indhente standpunktskaraktererne, da de ikke er en del af afgangsbrevet fra folkeskolen**" (Udvalgets fremhævning).

Dette står i skarp kontrast til § 93 stk. 2 nr. 5 i hjemmestyrebekendtgørelse nr. 3 af 9. januar 2009 om den afsluttende evaluering i folkeskolen, hvor følgende fremgår:

"Stk. 2. Afgangsbrevet skal indeholde følgende oplysninger:

5) Elevens seneste vidnesbyrd og standpunktskarakterer i alle **fag og fagområder** (Udvalgets fremhævning).

Hvad har været anvendt som krav til optagelse af elever på GUX, såfremt det ikke har været standpunktskaraktererne?

Svar:

Der henvises til svaret under spørgsmål 1 fra udvalget.

Det er fastsat i § 93 stk. 2 nr. 5 i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 3 af 9. januar 2009 om den afsluttende evaluering i folkeskolen, at det alene er den seneste standpunktskarakter, der skal anvendes på afgangsbrevet (dvs. den standpunktskarakter som benævnes "den afsluttende standpunktskarakter" i gymnasieloven). Dermed forstås bestemmelsen ikke på den måde, at alle standpunktskarakterer fra det afsluttende skoleår skal medtages på afgangsbrevet, som udvalget anfører. Det er således den seneste standpunktskarakter, der har været anvendt ved optagelse til GUX.

10. Hvad er årsagen/årsagerne til, at man ikke vælger at tilbyde alle ansøgere at tage en optagelsesprøve for at blive optaget på GUX?

Svar:

Det følger af ændringsforslaget, at alle som ikke optages via retskrav eller dispensation kommer til optagelsesprøve. Og hvis ansøgeren består prøven, vil vedkommende efterfølgende blive helhedsvurderet.

Optagelsesprøven har til formål at give ansøgeren mulighed for at vise en sådan faglig viden, at ansøgeren forventes at kunne følge undervisningen på tilfredsstillende måde og fuldføre uddannelsen.

Afgangsbrevet fra folkeskolen viser elevens standpunkt efter 10 års skolegang. Dette vurderes at være et bredere grundlag for vurdering af en ansøger sammenlignet med en optagelsesprøve.

Med venlig hilsen

Karl Frederik Danielsen

Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Inatsisartut

04-11-2020
Sagsnr. 2019 - 21551
Akt nr. 15262505

Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Email: ikin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Svar på opfølgende skriftlige spørgsmål til Naalakkersuisut vedrørende forslag til ændring af lov om den gymnasiale uddannelse

Kære medlemmer af Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Jeg har modtaget udvalgets skrivelse af den 2. november 2020, hvori der er fremsat opfølgende skriftlige spørgsmål vedr. EM 2020/193: Forslag til Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om den gymnasiale uddannelse.

Jeg har i det følgende besvaret spørgsmålene ved at gengive hvert spørgsmål og indsatte svar i umiddelbar forlængelse af spørgsmålene.

1. Udvalgets skal som det første bede om en skabelon for et afgangsbrev fra folkeskolen.

Svar: Skabelonen er vedhæftet denne skrivelse.

2. Naalakkersuisut bedes uddybe nedenstående svar, da Udvalget ikke anser svaret for forståeligt:

"Det er fastsat i § 93 stk. 2 nr. 5 i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 3 af 9. januar 2009 om den afsluttende evaluering i folkeskolen, at det alene er den seneste standpunktskarakter, der skal anvendes på afgangsbrevet (dvs. den standpunktskarakter som benævnes "den afsluttende standpunktskarakter" i gymnasieloven). Dermed forstås bestemmelsen ikke på den måde, at alle standpunktskarakterer fra det afsluttende skoleår skal medtages på afgangsbrevet, som udvalget anfører. Det er således den seneste standpunktskarakter, der har været anvendt ved optagelse til GUX."

(Udvalgets fremhævning)

Af nr. 5 i § 93 stk. 2 i bekendtgørelsen står, at afgangsbrevet skal indeholde:

5) Elevens seneste vidnesbyrd og standpunktskarakterer i alle fag og fagområder.

5) *Atuartitsissutini atuartitsissutinilu qanitariissuni tamani atuartoq pillugu nalunaarut angusimasanullu karaktereerii kingulliit.*"

Udvalget skal hertil nævne, at udvalget forstår § 93 stk. 2, nr. 5 to-delt, altså at afgangsbrevet skal indeholde:

1. elevens seneste vidnesbyrd og
2. standpunktskarakterer i alle fag og fagområder.

Svar:

Formuleringen i § 93 stk. 2, nr. 5 i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 3 af 9. januar 2009 om den afsluttende evaluering i folkeskolen kan give anledning til den forståelse, som udvalget har. Men bestemmelsen er blevet fortolket på den måde, at "seneste" både relaterer til "vidnesbyrd" og "standpunktskarakterer". "Seneste standpunktskarakterer" vil på afgangsbrevet derfor være den afsluttende standpunktskarakter, da det netop er den seneste standpunktskarakter.

På baggrund heraf foreslås det i ændringsforslaget om den gymnasiale uddannelse, at § 8, stk. 1, nr. 3 skal ændres fra "*samtlige standpunktskarakterer i 10. klasse*" til "*samtlige afsluttende standpunktskarakterer i 10. klasse*", da det alene er de afsluttende standpunktskarakterer, der fremgår af afgangsbrevet.

Med den citerede formulering "(dvs. den standpunktskarakter som benævnes "den afsluttende standpunktskarakter" i gymnasieloven)" var der med "gymnasieloven" derfor også ment det nu fremsatte forslag til ændring af gymnasieloven.

3. Naalakkersuisut bedes forklare, hvordan "alle fag og fagområder" skal forstås.

Svar:

Som det fremgår af folkeskolelovens § 10, stk. 1 omfatter undervisningen på alle trin fagdelt og ikke fagdelt undervisning inden for nærmere opregnede fagområder. Fagområder omfatter normalt en række fag. Dette gælder eksempelvis fagområdet sprog, der omfatter fagene grønlandsk, dansk og engelsk samt 3. fremmedsprog. Men i andre tilfælde omfatter fagområder ikke fag men emner, der skal undervises i. Dette gælder eksempelvis lokale valg.

"Alle fag og fagområder" omfatter for det første de enkelte fag, hvor disse indgår i fagområder. Dernæst omfatter det de fagområder, hvori der ikke indgår fag.

4. Udvalget skal henlede Naalakkersuisuts opmærksomhed på, at "*afsluttende standpunktskarakter*" ikke fremgår af Inatsisartutlov nr. 13 af 22. november 2011 om den gymnasiale uddannelse. Mener Naalakkersuisut derimod "*samtlige standpunktskarakterer*"?

Svar:

Se svaret under spørgsmål 2.

Det er således korrekt, at det i Inatsisartutlov nr. 13 af 22. november 2011 om den gymnasiale uddannelse fremgår "*samtlige standpunktskarakterer*", men i ændringsforslaget om den gymnasiale uddannelse fremgår der "*samtlige afsluttende standpunktskarakterer*". Det skal dog i denne forbindelse oplyses, at Naalakkersuisut i forbindelse med besvarelsen af udvalgets spørgsmål er blevet opmærksom på, at der er en uoverensstemmelse mellem den grønlandske og den danske version af lovforslaget. I den grønlandske version er der således ved en oversættelsesfejl benyttet samme formulering som i den gældende gymnasielov, dvs. "*samtlige standpunktskarakterer*", mens der i den danske version er benyttet formuleringen "*samtlige afsluttende standpunktskarakterer*". Naalakkersuisut agter derfor at fremsætte et ændringsforslag med henblik på at skabe overensstemmelse mellem de to sprogversioner.

Når betegnelsen "afsluttende standpunktskarakter" har været anvendt i det tidligere svar til udvalget har det været som en henvisning til ændringsforslaget til gymnasieloven. Det beklages, at formuleringen har kunnet give anledning til misforståelse.

Med venlig hilsen

Karl Frederik Danielsen

Meeqqat Atuarfianni Atuarsimanermut Uppernarsaat Afgangsbevis for Folkeskolen

Ateq/navn

CPR-nr.

atuarunnaarneq allagarserneqarpoq/er udskrevet fra

Atuarfik/Skole

Ulloq atuarunnaarfik/Dato for udskrivning

Klassimit/Klassetrin ved udskrivning

Ulloq/Dato

Atuarfiup pisortaata atsiornera/Skolelederens underskrift

Ateq/Navn		CPR nr.
Atuarfik/Skole	Klassi/Klasse	Ulloq atuarunnaarfik/Udskrivningsdato

**Aalajangersimasimasumik qulequtsiilluni suliamut oqaaseqaat /
Udtalelse for Projekt opgaven:**

Atuarfiup nalunaarusiaa / Skolens vidnesbyrd:

Kalaallisut / Grønlandsk
Qallunaatut / Dansk
Tuluttut / Engelsk
Matematik / Matematik
Inuiaqatigiilerineq / Samfundsfag
Upperisalerineq isumalioqqiss / Religion og Filosofi
Inuttut inerikkiartorneq / Personlig udvikling

Ulloq/Dato

Atuarfiup pisortaata atsiornera/Skolelederens underskrift

Ateq/Navn		CPR nr.
Atuarfik/Skole	Klassi/Klasse	Ulloq atuarunnaarfik/Udskrivningsdato

Fysik & kemi / Fysik & kemi
Uumassilerineq / Biologi
Pinngortitalerneq - nunalerineq / Naturgeografi
Allamiut oqaasii nr. 3 / 3. Fremmedsprog
Assassorneq ilusilersuinerlu / Håndværk & design
Eqqumiitsuliorneq illussanillu titartaaneq / Kunst & Arkitektur
Timersorneq silamiinnerlu / Idræt & Udeliv
Nipilersorneq, einarsorneq, timip aalatinnera isiginnaartitsinerlu / Musik, Sang, Drama & Bevægelse
Ilanngullugit oqaatigiumasat / Supplerende bemærkninger:

Ulloq/Dato

Atuarfiup pisortaata atsiornera/Skolelederens underskrift

Ateq/Navn		CPR nr.
Atuarfik/Skole	Klassi/Klasse	Ulloq atuarunnaarfik/Udskrivningsdato

Meeqqat Atuarfianni Atuarsimanermut Uppernarsaat Afgangsbevis for Folkeskolen

Atuartsissut Fag		10. klassip naammassinerani angusat tunngavigalugit karakteeriliineq Standpunktskarakter ved afslutningen af 10. klasse	Misilitsinnermi karakteerit Prøvekarakter
Kalaallisut / Grønlandsk	piginnaasat / færdighed		--
	allaaserinninneq / skriftlig	--	--
	oqaluttariarsorneq / mundtlig	--	--
Qallunaatut / Dansk	piginnaasat / færdighed		--
	allaaserinninneq / skriftlig	--	--
	oqaluttariarsorneq / mundtlig	--	--
Tuluttut / Engelsk	piginnaasat / færdighed		--
	allaaserinninneq / skriftlig	--	--
	oqaluttariarsorneq / mundtlig	--	--
Matematik / Matematik	piginnaasat / færdighed		--
	allaaserinninneq / skriftlig	--	--
	oqaluttariarsorneq / mundtlig	--	--
Inuiaqatigiilerineq / Samfundsfag		--	
	allattariarsorneq / skriftlig		--
	oqaluttariarsorneq / mundtlig		--
Upperialerineq isumalioqqiss / Religion og Filosofi		--	
	allattariarsorneq / skriftlig		--
	oqaluttariarsorneq / mundtlig		--
Inuttut inerikkiartorneq / Personlig udvikling		--	
Fysik & kemi / Fysik & kemi		--	--
Umassusilerineq / Biologi		--	--
Pinngortitalerneq - nunalerineq / Naturgeografi		--	--
Allamiut oqaasii nr. 3 / 3. Fremmedsprog		--	--
Aalajangersimasumik qulequtsiilluni suliamik saqqummiineq / Projekt opgave			--
Assassorneq ilusilersuinerlu / Håndværk & design		--	--
Eqqumiitsuliorneq illussanillu titartaaneq / Kunst & Arkitektur		--	--
Timersorneq silamiinnerlu / Idræt & Udeliv		--	--

Ulloq/Dato

Atuarfiup pisortaata atsiornera/Skolelederens underskrift

Ateq/Navn		CPR nr.
Atuarfik/Skole	Klassi/Klasse	Ulloq atuarunnaarfik/Udskrivningsdato

Nipilersorneq, einarsorneq, timip aalatinnera isiginnaartitsinerlu / Musik, Sang, Drama & Bevægelse	--	--
---	----	----

Karakteriliinermi ataani allattorneqartut atorneqassapput:

Karakteeri A naammassisamut pitsaalluinnartumut ka rakteeriliunneqartassaaq, atuartitsissummi anguniakkanik naammalluartumik naammassinninnermik takutitsisumut, amigaateqanngitsumut imaluunniit annikitsuinnarnik pingaaruteqanngitsumik amigaateqartumut.

Karakteeri B naammassisamut ajunngivissumut karakteeriliunneqartassaaq, atuartitsissummi anguniakkanik annertuumik naammassinninnermik takutitsisumut, annikitsumik ikittuinnarnik pingaarutilinnik amigaateqartumut.

Karakteeri C naammassisamut pitsaasumut karakteeriliunneqartassaaq, atuartitsissummi anguniakkanik naammassinninnermik takutitsisumut, arlalinnik amigaateqartumut.

Karakteeri D naammassisamut ajorpallaanngitsumut karakteeriliunneqartassaaq, atuartitsissummi anguniakkanik annikinnerusumik naammassinninnermik takutitsisumut, amerlasuunik annertuunik amigaatilimmut.

Karakteeri E naammassisamut naammattumut karakteeriliunneqartassaaq, atuartitsissummi anguniakkanik minnerpaamik akuerineqarsinnaasumik naammassinninnermik takutitsisumut.

Karakteeri Fx naammassisamut naammaginangitsumut karakteeriliunneqartassaaq, atuartitsissummut anguniakkanik akuerineqarsinnaasumik takutitsinngitsumut.

Karakteeri F naammassisamut akuerineqarsinnaanngilluinnartumut karakteeriliunneqartassaaq.

Ved karaktergivningen anvendes følgende karakterskala:

Karakteren A gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller få uvæsentlige mangler.

Karakteren B gives for den fortrinlige præstation, der demonstrerer omfattende opfyldelse af fagets mål, med nogle mindre væsentlige mangler.

Karakteren C gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler.

Karakteren D gives for den jævne præstation, der demonstrerer en mindre grad af opfyldelse af fagets mål, med adskillige væsentlige mangler.

Karakteren E gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål.

Karakteren Fx gives for den utilstrækkelige præstation, der ikke demonstrerer en acceptabel grad af opfyldelse af fagets mål.

Karakteren F gives for den helt uacceptable præstation.

*: Misilitsittusaanngilaq / Fritaget **: Napparsimavoq / Sygdom ***: Allat / Andet ****: Takkutinngilaq / Udeblevet *****: Peersitaavoq / Bortvist

☐: Atuartitsissut atuarfimmik makitaanngilaq / Faget er ikke udtrukket på skolen

☐☐: Atuartoq atuartitsissutini qanitariissuni sumiiffinni ataasiakkaani toqqagassani atuartinneqarsimannigilaq / Eleven har ikke modtaget undervisning i disciplinen i fagområdet Lokale valg

Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Svar på skriftlige spørgsmål til Naalakkersuisut vedrørende forslag til ændring af lov om gymnasiale uddannelser

Kære medlemmer af Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Jeg har modtaget udvalgets skrivelse af 10. november 2020, hvori der er fremsat skriftlige spørgsmål vedr. EM 2020/193: Forslag til Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om den gymnasiale uddannelse.

Jeg har i det følgende besvaret spørgsmålene ved at gengive hvert spørgsmål og indsatte svar i umiddelbar forlængelse af spørgsmålene.

1. Forventer Naalakkersuisut et fald i niveauet på GU med de ændringer som foreslås i lovforslaget? Svaret bedes uddybet.

Svar: Som anført i bemærkningerne til ændringsforslaget til gymnasieloven (under bemærkningerne til høringssvarene) vurderes det ikke, at det faglige niveau på GUX på nogen måde mindskes med de foreslåede ændringer.

Naalakkersuisut ønsker at hæve uddannelsesniveaue og skabe uddannelsesmuligheder for alle, som har ambitioner for videre uddannelse. Dette gælder, uanset hvor i landet man har bosat sig.

Ændringerne skal sikre bedre og mere fleksible rammer for uddannelserne. Ved at differentiere GUX-uddannelsen med uddannelsestilbud, der er tilpasset forskellige målgrupper, er målet at skabe forskelligartede og stærke læringsmiljøer. Tilpasningen skulle netop gerne give mulighed for at løfte flere, der hvor de nu en gang er, og dermed understøtte at niveauet øges for hver af elevgrupperne. Samtidig er ønsket at lave en gennemskuelig optagelsesproces for ansøgerne, således at ingen efterlades på grund af regler, der er svære at gennemskue.

2. Hvilke forskelle/ligheder er der mellem en 2-årig GU-uddannelse, og den i sin tid udbudte HF-uddannelse.

Svar: Se svar på spørgsmål 5.

3. Hvilke muligheder er der for at oprette en HF (højere forberedelseseksamen) som erstatning for den i lovforslaget foreslåede oprettelse af en 2-årig GU?

Svar: Se svar på spørgsmål 5.

4. Hvilke fordele og ulemper har de to nye uddannelser på hhv. 2 og 4 år, for elever, der ønsker at læse videre i Danmark?

12-11-2020
Sagsnr. 2019 - 21551
Akt nr. 15341629

Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Email: ikin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

- a. Er der grænser for hvilke videregående uddannelser, man kan tage når man har bestået en 2 eller 4-årig GU i Grønland?

Svar: Vedr. den 2-årige GUX se svar på spørgsmål 5.

På GUX Nuuk har der gennem flere år kørt en forsøgsordning med den såkaldte idrætslinje, hvor eleverne bruger 4 år på at gennemføre den 3-årige GUX. Den ekstra tid bruges på elevernes individuelle sportsgrene, og de har dermed hele tiden et fuldt skema. Studieretningen er koordineret med GIF og Elite Sport Greenland. Ændringsforslaget tager udgangspunkt i at kunne rumme denne studieretning og andre uddannelsesstilbud på 4 år. Det vil sige, at man vil kunne lave 4-årige forløb, der også tilgodeser anden talentudvikling eller eksempelvis elever med særlige behov. Idrætslinjen har en natur- og sundhedsvidenskabelig profil og giver generelt samme muligheder som en tilsvarende 3-årig studieretning.

Generelt gælder det uanset om den gymnasiale uddannelse er 2-, 3- eller 4-årig, at det er den enkelte studieretning, som afgør hvilke videre uddannelser, der gives adgang til at søge. På forskellige videregående uddannelser kan der være specifikke krav til optagelse. Det kan være bestemte fag, niveauer eller karakterer, der skal være opnået – altså udover at have gennemført en studentereksamen som helhed. Dette gælder også for eksempelvis danske studentereksamener og adgang til videre uddannelse.

Lige nu lever alle de studieretninger, vi har her i landet, op til kravene om en studentereksamen – uanset hvilken længde de har. Der er ingen aktuelle planer om at lave GUX-uddannelser, som ikke giver en generel studiekompetence og studentereksamen. Det vil sige, at alle vores GUX-uddannelser giver adgang til at søge både korte, mellemlange og lange videregående uddannelser. Men adgangen vil altid afhænge af præcis hvilken videregående uddannelse, der er tale om, og hvordan den enkelte student har valgt fag, niveauer og opnået karakterer. Det er de samme vilkår som eksempelvis i Danmark.

5. I svar på § 37 spørgsmål 2016/45 fremgår det, at Naalakkersuisut ville lave en undersøgelse af mulighederne for alternative uddannelsesmuligheder, bl.a. for personer over 23 år og muligheden for at oprette E-undervisning. Udvalget er bekendt med, at eGUX nu tilbydes fra GUX Sisimiut, men er interesseret i at høre om selve undersøgelsen blev lavet færdig. Såfremt den blev lavet færdig ønsker udvalget at modtage denne.

Svar:

Den tidligere udbudte HF-uddannelse her i landet havde oprindeligt primært til formål at forberede til læreruddannelsen.

Den nuværende 2-årige GUX er en uddannelse, der til dels har samme formål, men den henvender sig dog til flere videregående uddannelser. Ligesom den HF vi kender i Danmark, er den 2-årige GUX et uddannelsesstilbud, der især retter sig mod korte og mellemlange uddannelser f.eks. læreruddannelsen.

Uddannelsen er dermed en del af det differentierede GUX, hvor der skal være plads til uddannelsessøgende med forskellige behov og ønsker for videre uddannelse.

Det skal siges, at den 2-årige GUX er sammensat af fag og niveauer, så den stadig giver den generelle studiekompetence – det vil sige studentereksamen, der kan give adgang til længere videregående uddannelser. Fagpakken er dog fokuseret på kompetencer i særligt landets egne korte og mellemlange uddannelser.

Forsøgsordningen med den 2-årige GUX for voksne er opstartet på baggrund af erfaringer fra det tidligere 1-årige adgangskursus for voksne samt på baggrund af krav og ønsker fra de grønlandske videregående uddannelser. Samtidig baseres uddannelsen på lovgivningen inden for gymnasieområdet, som er udarbejdet med udgangspunkt i behovene her i landet. Med samme lovgivning for både den 2-årige og 3-årige GUX giver det mulighed for merit og for at skifte undervejs.

Der ses således ikke noget behov for at oprette en HF som erstatning for den 2-årige GUX, der tjener samme formål. Ved vedtagelsen af gymnasieloven var det centralt, at der alene skal være én gymnasial mulighed for faglig specialisering. Det vil således bryde med dette princip, hvis der fremover skal genindføres en HF, og dette vil i så fald kræve en lovændring. Henset til at formålet med en HF fint vil kunne rummes ved den 2-årige GUX, ses der ikke umiddelbart noget behov for en sådan ændring.

Den 2-årige GUX, som kører på forsøgsbasis, er ikke nogen nem uddannelse. Der er mange timer, og man har blot 2 år til at gennemføre sine A-niveau fag, hvor man på den 3-årige GUX har 3 år til at nå det samme stof.

Den 2-årige GUX giver en studentereksamen og dermed adgang til videregående uddannelse. Men på 2 år når man færre fag på høje niveauer, og der kan derfor være uddannelser, der kræver bestemte fag og niveauer, som den 2-årige GUX ikke imødekommer uden supplerings. Derfor hedder det sig, at uddannelsen retter sig mod korte og mellemlange videregående uddannelser. Dette gælder både for Danmark og Grønland.

En arbejdsgruppe med medlemmer fra Grønland og Island afleverede i foråret 2017 deres indstilling om e-undervisning i Grønland. Arbejdsgruppen arbejdede med udgangspunkt i et kommissorium fra Departementet for Uddannelse. Arbejdsgruppen baserede deres indstilling på erfaringer med e-undervisning fra Danmark og Island. Forsøgsordningen med eGUX er opstartet på baggrund af disse indstillinger. Efter skoleåret 2019/20 er der udarbejdet en midtvejsevaluering og forsøgsordningen evalueres endeligt efter skoleåret 2020/21. Ovennævnte udgør således i sin helhed undersøgelsen af muligheder for alternative uddannelsesmuligheder, og ordningerne der nu kører på forsøgsbasis skal danne erfaringsgrundlag for at danne de nærmere rammer og bestemmelser i fremtiden.

Med venlig hilsen

Katti Frederiksen